

Knud Illum

7. udgave ved

Lars Buhl
Asbjørn Grathe
Knud Lund &
Hans Willumsen

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Tinglysning

7. udgave

© 1994 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 1994
ISBN 87-574-2864-6

Forord

I nærværende 7. udgave af Knud Illums "Tinglysning" er foretaget de ændringer og tilføjelser, det har været naturligt at foretage under hensyn til fremkomsten af ny lovgivning, litteratur og domspraksis siden 6. udgaven fra 1982. Der er dog kun undtagelsesvis taget hensyn til materiale, fremkommet efter 1. maj 1994.

Lars Buhl har revideret kapitel V, Asbjørn Grathe kapitel II, afsnit I. E-J og afsnit II, samt kapitlerne IX og X, Knud Lund kapitlerne III og IV og Hans Willumsen kapitel I, kapitel II, afsnit I. A-D, samt kapitlerne VI, VII, VIII og XI.

Vi har modtaget værdifulde kommentarer fra professor, dr.jur. Stig Jørgensen, dommer Lilian Hindborg, dommer Sørup Hansen og kontorchef Birgit Kristiansen, som vi bringer vor hjerteligste tak.

Juni 1994

Forfatterne

Indhold

TINGLYSNING ANGÅENDE FAST EJENDOM

KAPITTEL I. Træk af udviklingen	19
KAPITTEL II. Hvilke rettigheder kan og skal tinglyses?	35
I. Det almindelige tinglysningskrav	35
A. Hvad der forstås ved en ret over en fast ejendom	36
B. Overdragelse af en begrænset ret over ejendommen	42
C. Arveadkomst	42
D. Ejerens konkurs, umyndiggørelse, m.v.	43
E. Rettigheder af offentligretlig karakter eller som hviler umiddelbart på lov	44
1. Ekspropriation	44
2. Almindelige indskrænkninger pålagt alle eller visse grupper af ejendomme	45
3. Administrative bestemmelser vedrørende rådigheden over enkelte ejendomme uden erstatning ..	47
F. Dokumenter, der foruden at stifte ret over fast ejendom indeholder andre bestemmelser	51
G. Ændringer i tinglyste rettigheder	51
H. Ændringer, som har tinglyst hjemmel	52
I. Rettigheder, der fastslås eller ophører (TL § 10, stk. 1) ..	53
J. Tinglysning åbenbart overflødig	54
1. Rettigheder, der er fritaget for tinglysning	54
2. Panteret for køberen ifølge betinget skøde	55
3. Fornøden tinglysning allerede sket	56
4. Inddragelse under skifte	56
5. Ophævelse af en utinglyst ret	57
6. Vielsesattest som rådighedsindskrænkning	57
7. Notering af særeje	59
II. Rettigheder, der ikke behøver tinglysning	60
A. Transport af pantebreve (TL § 2)	60
B. Brugsrettigheder (TL § 3)	63

1. Fravigelse af den almindelige prioritetsstilling	63
2. Lejeaftaler indgået på længere tidsvilkår	64
3. Opsigelsesvarslet i TL § 3	64
4. Vederlagsfri brug	66
5. Forudbetaling af leje (TL § 3, stk. 2)	66
a. Tinglyste lejekontrakter	66
b. Utinglyste lejekontrakter	67
c. Forholdet til ældre panthavere	68
6. Vedligeholdelseskonti ifølge lejeloven	68
7. Afgrænsning over for servitutter	68
C. Tinglysningslovens § 4	69
1. Skatter, afgifter og brandforsikringsbidrag (TL § 4, stk. 1)	71
2. Foranstaltninger, der tjener til at sikre ejendommens forsyningsforhold (TL § 4, stk. 2 og 3)	72
3. Anlægsbidrag (TL § 4, stk. 4)	75
4. Bidrag til digelag og kystsikringsanlæg	76
5. Grundforbedringslån	77
6. Fortrinsrettens bortfald	77
D. Rettigheder stiftet før TL	77
E. Lov om private vejrettigheder	78
F. Kan ændring i matriklen erstatte tinglysning?	79
1. Berigtigelse af fejl i matriklen	80
2. Ændringer, som bør tinglyses	80
3. Ændringer, som ikke skal tinglyses	81
KAPITEL III. Grundlaget for tinglysning	83
I. Skriftlighed	83
II. Underskriftskravet	83
III. Overstregninger og rettelser i dokumentet	85
IV. Private dokumenter skal fremtræde som dispositive	86
V. I almindelighed udstedt af den, der forpligter sig	86
VI. Særligt om offentlige dokumenter	88
A. Det formelle grundlag for lysningen	88
B. Inden for den pågældende myndigheds kompetence	89
C. Lysning af ikke retskraftige afgørelser	90
1. Administrative afgørelser	91
2. Judicielle afgørelser	91
VII. En bestemt fast ejendom (TL § 10, stk. 1)	92
A. Hvad der forstås herved	92

B. Begrundelse for reglen i TL § 10, stk. 1	93
C. Aftaler, der umiddelbart kun angår en del af ejendommen	93
D. Servitutters hæftelse efter udstykning (TL § 22, jfr. § 32)	94
E. Om anpartslejligheder	94
F. Om ejerlejligheder	96
G. Særligt om rettigheder ifølge offentlige dokumenter	99
VIII. Dokumentets indhold skal være endeligt fastsat	100
A. Dokumentet henviser til andre dokumenter eller til kort	101
B. Skadesløsbreve	102
C. Pantebreve med solidarisk ansvar	102
D. Pantebreve i fremmed mønt, efter guldværdi o.l.	103
E. Uklarheder og selvmodsigelser	103
IX. Kravet om den tinglysningsmæssige legitimation (TL § 10, stk. 1, § 12, stk. 1)	104
A. Begrundelse	104
B. Adkomstmangel før tinglysningsloven	105
C. Ingen tidligere tinglysning	105
D. Retsanmærkning om prioritetsstillingen som en undtagelse fra tinglysningslovens § 10	107
E. Skal ustederens adkomst være indført i tingbogen?	107
1. Som grundlag for modtagelse af ny adkomst	108
2. Som hindring for anmærkningsfri lysning	108
F. Særligt om aftaler, der har gyldighed mod tidligere lyste dokumenter	108
G. Dokumenter anmeldt samme dag	109
H. Lysning af springende adkomster	109
I. Dokumenter udstedt ifølge samtykke, fuldmagt o.l.	110
J. Tinglysningsloven kræver legitimation, ikke bemyndigelse til at disponere	111
K. Sameje og interessentskab	112
L. Særligt om ejerlejlighedsfællesskabet	112
M. Selskaber anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller Handelsregistret	113
N. Andre sammenslutningers legitimation	115
O. Dokumenter udstedt i medfør af offentlige hverv	116
P. Uoverensstemmelse m.h.t. ustederens navn	117
Q. Tinglysning af offentlig retshandling (TL § 12, stk. 1)	117

R.	Tinglysning af hævd (TL § 12, stk. 2)	118
S.	Rekviziti dispositioner efter foretagen arrest	118
T.	Skiftebehandling	119
	1. Offentligt skifte	119
	2. Uskiftet og privatskiftet bo. Arveudlæg	119
	3. Betinget salg inden dødsfaldet	120
	4. Lysning af testamentariske dispositioner over fast ejendom	120
U.	Retsforfølgningsskridt	121
	1. Tvangsauktion	121
	2. Ejerens konkurs	121
X.	Foreløbig lysning uden tingbogsmæssig legitimation	122
	A. Tinglysningslovens § 12, stk. 4	122
	B. Tinglysningslovens § 33	123
XI.	Yderligere formelle betingelser for lysningen	123
	A. Krav til alle dokumenter	123
	B. Betingede rettigheder	125
	C. Servituddokumenter	125
	D. Skøder og pantebreve	126
	E. Specielle krav til pantebreve	128
	F. Genpartskravet	134
	1. Almindeligt	134
	2. Godkendte blanketter	134
	3. Anvendelse af ekstraktgenparter i visse tilfælde	134
	4. Dokumentet henviser til andre dokumenter eller til kort	135
	5. Samme dokument vedrører flere ejendomme	135
	6. Meddelelser fra matrikelmyndigheden m.m.	136
	G. Dokumenter, der giver den rådende legitimation	137
	H. Ændringspåtegninger	137
	I. Bevisligheder, der skal medfølge dokumentet	137
	J. Påtegning om ejendomsværdi	137
	K. Særregler for landbrugsejendomme	138
	1. Personers erhvervelse af landbrugsejendomme	138
	a. Landbrugsejendomme beliggende i byzone eller godkendt sommerhusområde	138
	b. Landbrugsejendomme beliggende i landzone	139
	2. Personers erhvervelse af en anpart af en landbrugsejendom	140
	3. Selskabers erhvervelse af landbrugsejendomme	141

	a. Landbrugsejendomme beliggende i byzone eller godkendt sommerhusområde	141
	b. Landbrugsejendomme beliggende i landzone	141
4.	Specielt om erhvervelse af ejendomme, hvorpå der er lyst forkøbsret til staten i medfør af lovebekendtgørelse nr. 306 af 20. april 1994 om statens fremskaffelse af jord til jordbrugsmæssige formål m.m. § 20	142
5.	Forskrifterne i loven om opførelse af arbejderboliger på landet om adkomstdokumenters tinglysning	142
6.	Landbrugslovens forskrifter om tinglysning af brugskontrakter m.v.	142
XII.	Dokumenter oprettet før tinglysningsloven	143
XIII.	Grundlaget for ændring og aflysning	143
	A. Udsejelse af servitutter	144
	B. Aflysning af samt ændrings- og transportpåtegninger på pantebreve	146
	C. Aflysning af betinget skøde og sælgerens ret i henhold til dette	150
	D. Aflysning af retten ifølge et tredjemandsløfte	153
	E. Aflysning uden sædvanligt dispositivt grundlag	153
	F. Er udbetaling af erstatningsbeløb ved ekspropriation en betingelse for lysning heraf?	154

KAPITEL IV. Tinglysningens almindelige karakter. Ekspeditionen af de tinglyste dokumenter. Oplysning om tingbogens indhold		
I.	Tinglysningens almindelige karakter	157
II.	Ekspedition af dokumenterne	158
	A. Tinglysningsbegæring. Anmelderen	158
	B. Indførelse i dagbogen	161
	C. Indførelse i tingbogen; ejendomsbladet m.v.	162
	1. Første afdeling: Adkomster	166
	2. Anden afdeling: Byrder	167
	3. Tredie afdeling: Pantehæftelser	167
	4. Fra hvilket tidspunkt regnes retsvirkningen af tinglysning?	167
	5. Kun dokumentets hovedpunkter indføres i tingbogen	168
	6. Tinglysning af servitutter	170
	7. Tingbogens førelse. Brug af stempler	170
	8. Tinglysningspåtegningen	171
	9. Lysning med frist	172

10. Lysning med retsanmærkning	172
11. Afvisning	173
D. Genparter	173
E. Tilbagesendelse	174
F. Tinglysningsfristen (TL § 16, stk. 4)	174
G. Kundgørelse	175
H. Særlig pligt til i visse tilfælde at give meddelelse om stedfunden tinglysning	175
I. Ændrings- og transportpåtegninger samt aflysning	176
III. Publikums adgang til tinglysningens bøger	177
IV. Tingbogsattester	178
KAPITEL V. Tinglysning og udstykning, sammenlægning m.v.	179
I. Udstykning	179
A. Om notering i tingbogen af udstykning	179
B. Om udstykning som betingelse for overdragelse af dele af fast ejendom	179
C. Tinglysningsdommerens kontrol med, at udstykning sker	182
D. Fast ejendom i udstykningslovens forstand	184
E. Særligt om overdragelse af umatrikuleret ejendom	184
F. Overdragelse af ideelle anparter af fast ejendom	186
G. Foreløbig lysning af adkomst på en del af en ejendom	187
H. Foreløbig lysning af pant i en del af en ejendom	189
I. Udstykning som betingelse for brugsoverdragelse	191
J. Panterettens stilling ved udstykning og frasalg	192
K. Om frigørelse for pant på grundlag af uskadelighedsattest	193
L. Om servitutters behandling ved udstykning	195
M. Grundbyrderes behandling ved udstykning	198
II. Sammenlægning	200
A. Adkomst som betingelse for sammenlægning	201
B. Panthavernes stilling ved sammenlægning	202
C. Om tilfælde, hvor panteret er stiftet før udstykningsloven eller kun samnotering er foretaget	202
D. Om byrderes retsstilling efter sammenlægning	203
E. Videreopdeling og sammenlægning af ejerlejligheder	205
III. Om arealoverførsel og afståelser til gade eller vej	206
IV. Skelforretningers berigtigelse i tingbog og matrikel	209
V. Om jordfordeling	210

KAPITEL VI. Dommerens prøvelsespligt. Afvisning samt lysning med frist og retsanmærkning	211
I. Almindeligt om prøvelsespligten	211
II. Reaktionen over for tinglysningsmangler	211
A. Afvisning, lysning med frist, lysning med retsanmærkning	211
B. Afhjælpning af mangler efter underhåndsforshandling	215
C. Delvis afvisning	215
III. Om betydningen af tvivl om lysningsgrundlaget	215
IV. Særligt om prøvelsen af udstederens adkomst ud fra tingbog og akt	218
V. Om oplysninger, der kan vække tvivl om udstederens berettigelse eller om dokumentets gyldighed. Prøvelsen af dokumentets ægthed	220
VI. Dokumenter stridende mod lovgivningen i øvrigt	223
A. Ugyldigt indhold	223
B. Særligt påbudte kontrolforanstaltninger ved tinglysningen	225
C. Dispositionen kun delvis ulovlig	226
D. Lovregler, der retter sig mod erhververens forhold	227
E. Prøvelsen af offentlige dokumenters gyldighed	227
F. Mangler uden tinglysningsmæssig relevans. Stempelovertrædelser	230
KAPITEL VII. Nærmere angående retsanmærkning om præjudicerende hæftelser. Notering af ejerpant	231
I. Brugen af retsanmærkning	231
A. Om hvilke mangler gives retsanmærkning?	231
B. Om betydningen af retsanmærkning om udstederens manglende berettigelse	232
C. Hvilke dokumenter kan erholde retsanmærkning?	234
D. Hvilke rettigheder er præjudicerende?	235
1. Om undladelse af retsanmærkning på dokumenter, der henviser til tingbogen eller omtaler tinglyste rettigheder som bortfaldne	235
2. Midlertidig præjudice	237
3. Retsanmærkning om offentlige rettigheder og byrder	238
4. Høstpantebreve	238
5. Andre tilfælde	239
E. Tvivl om den materielle retsstilling	240

F. Retsanmærkningers affattelse	241	E. Anvendelse af TL § 1 ved overdragelse af begrænsede rettigheder	286
G. Grundlaget for dommerens prøvelse	242	F. Tinglysningskravet er opfyldt ved stråmandsskøde	286
H. Annullation af retsanmærkning	242	G. Tinglysningslovens § 1 anvendes, selv om overdragerens adkomst er utinglyst	287
II. Detailspørgsmål om notering af ejerpant og særligt om retsanmærkning om panterrettigheders indbyrdes prioritet	242	H. Fejlagtig angivelse af matr. nr.	287
A. Notering af ejerpant	243	III. Genstanden for eksstinktion efter TL § 1	288
B. Ombytning af panterrettigheder	252	A. Den faste ejendoms bestanddele	288
1. Almindelige tilfælde (TL § 40)	252	B. Rør, ledninger o.l. uden for ejendommen	289
2. Sekundær panteret inden for rammerne af et skadesløsbrev/ejerpantebrev	253	C. Løsøre	289
3. Retsforfølgnings prioritet	255	D. Retten til levering af vand, gas, elektricitet o.l.	290
4. Efterstående panthaveres oprykningssret	256	IV. Særligt om kreditoreksstinktion	290
5. Indeksregulerede panterrettigheder	257	V. Særligt om aftaleeksstinktion	292
6. Ændringer i vilkårene for forprioriteten	257	A. Retsforfølgende panthavere	292
7. Rykningsbestemmelser	260	B. Godtroskravet, TL § 5	293
C. Retsanmærkning om hindring for oprykning	262	1. Eksstinktionen begrænset til erhververens adkomst ...	293
KAPITEL VIII. Retsvirkningen af tinglysning	265	2. Erhververens gode tro	297
1. Afsnit. Indledning. Forholdet mellem TL § 1 og § 27	265	3. Tidspunktet for den gode tro	301
2. Afsnit. Tinglysningslovens § 1	272	VI. Den ret, der skal fortrænge en utinglyst ret, skal selv være tinglyst	303
I. Tinglysningskravets begrundelse	272	VII. Eksstinktionen almindeligvis ikke betinget af indsigelse mod den utinglyste ret. Særreglen i TL § 26, stk. 1 og 2	304
A. Over for godtroende omsætningserhververe	272	VIII. Ændringer i tinglyste rettigheder	304
B. Over for retsforfølgning	272	IX. Eksstinktion i gensidigt bebyrdende kontrakter	305
II. Retsvirkningen i almindelighed knyttet til anmeldelsen til tinglysning	275	X. Tinglysning ved ophør af begrænsede rettigheder	305
A. Tinglysningslovens § 25	275	3. Afsnit. Tinglysningslovens § 27	306
1. Indførelse i tingbogen	275	I. Tinglysningslovens § 27 giver dokumentet gyldighed uanset overdragerens umyndighed eller manglende berettigelse	306
2. Afvisning fra tingbogen	275	A. Lovstridige rettigheder	307
3. Modstridende rettigheder anmeldes samme dag	275	B. Omstødelige dispositioner	308
B. Prioritetsbestemmelsen i TL § 1 er deklatorisk	280	C. Særligt om transport af panterrettigheder	308
C. Afvigelser fra tidsprioriteten på grund af den tinglyste rets indhold	280	1. Negotiable pantebreve	308
D. Efter tinglysningen stiftede rettigheders prioritetsstilling ..	281	2. Ikke negotiable panterrettigheder	309
1. Pantesikring af fremtidig gæld. Ejerpantebreve akkommodationsobligationer og skadesløsbreve	281	D. Forholdet til andre regler, der hjemler eksstinktion uden tinglysning	311
2. Udvidelse af gælden efter betaling af afdrag	282	E. Forudsætter eksstinktionens indtræden, at den berettigede har givet erhververen legitimation? ...	312
3. Nyudgivelse af et til skyldneren transporteret pantebrev	284	F. Eksstinktion til fordel for den berettigedes umiddelbare medkontrahent	314
4. Transport af delvis indfrieede pantebreve	285	G. Eksstinktionens genstand	314
5. Ombytningspantebreve	285		

II. Indsigelser, der bevares efter TL § 27	316
III. Tidspunktet for retsvirkningens indtræden	317
IV. Kravet om god tro	318
V. Falsk tinglysningspåtegning	318
VI. Om anvendelse af TL § 27 i henseende til aflysning	319
4. Afsnit. Tinglysningslovens § 34, stk. 1	320
I. Ikke indførte rettigheder. Retsvirkning fra anmeldelsen	321
II. Dokumentet indført i tingbogen med afvigende indhold	322
III. Rettelse ex officio	322
IV. Tidspunktet for retsvirkningens indtræden	323
V. Fejlens opdagelse under ekspeditionen	323
VI. Overskridelse af 10 dages fristen i TL § 16, stk. 4	324
VII. Fejl i forbindelse med aflysning	324
VIII. Indførsel i tingbogen med urigtig datering	325
IX. Fejlagtigt undladt afvisning eller retsanmærkning	325
X. Den processuelle fremgangsmåde	325
5. Afsnit. Tinglysningslovens § 29.	
En supplerende legitimationsregel	326
KAPITEL IX. Erstatning i forbindelse med tinglysning	329
I. Statens og tinglysningsdommernes ansvar for begåede fejl ved tinglysningen	329
II. Ansvar for tab, der ikke skyldes fejl ved tinglysningen	331
III. Om ansvaret for fejl, begået af dommerkontorets personale uden for hvervet	331
IV. De vigtigste ansvarspådragende fejl	332
A. Særligt om ansvar for forsinkelse	335
B. Særligt om ansvar for ekspeditionen af lovstridige dokumenter	336
C. Særligt om ansvar for fejl i arealangivelser og lignende	337
D. Fejl uden culpa hos dommeren eller hans personale	337
E. Formelt rigtige ekspeditioner pådrager ikke ansvar	338
V. Om fortabelse af retten til erstatning på grund af egen fejl eller ond tro	338
VI. Tabets omfang. Garanti for den tinglyste rets beståen?	341
VII. Om betydningen af, at tabets størrelse endnu er usikker	344
VIII. Særligt om erstatning ved fejl ved lysning vedrørende løsøre m.v.	345

KAPITEL X. Om retsmidler imod tinglysningsafgørelser og afværelsernes retskraft. Rettelse af tingbogen	347
A. Forespørgsler om ekspeditionsspørgsmål kan ikke påkæres	347
B. Kære til landsret over tinglysningsbeslutninger	348
C. Trediemands retsmidler efter kærefristens udløb	349
D. Afgørelsen i kæremålet afgør kun tinglysningsspørgsmålet	350
E. Om adgangen til at omgøre en afvisning	350
F. Om ophævelse af retsanmærkning	352
G. Om berigtigelse af fejlagtig tinglysning. Afgørelsen beror på fejlens beskaffenhed	352
H. Udsejelse af rettigheder efter TL § 20	357
I. Notering af adkomst i henhold til TL § 20	361
J. Berigtigelse i henhold til TL § 52a	362
KAPITEL XI. Tinglysning i bilbogen og personbogen	363
A. I hvilke tilfælde sker tinglysning?	363
B. Tinglysningsstedet	364
C. Formelle tinglysningsforskrifter	366
D. Om anvendelse af de for tinglysning vedrørende fast ejendom gældende regler	367
E. Pantebreve, der giver underpant i løsøre	374
F. Umyndiggørelse og lavværgemål	375
G. Ægtepagter og bosondringsbegæringer	376
H. Kravet om god tro ifølge TL kapitel 7	377
I. Høstpantebreve m.v.	378
Fortegnelse over benyttede forkortelser	383
Domsregister	385
Alfabetisk fortegnelse over nogle væsentlige lovbestemmelser	399
Kronologisk fortegnelse over de anførte lovbestemmelser	401
Sagregister	409